

Патріарше Послання
На Святу Пасху

Но. Прот. 289

+ ВАРФОЛОМІЙ
МИЛІСТЮ БОЖОЮ
АРХІЄПИСКОП КОНСТАНТИНОПОЛЬСЬКИЙ, НОВОГО РИМА
І ВСЕЛЕНСЬКИЙ ПАТРІАРХ
ВСІЙ ПОВНОТІ ЦЕРКВИ
БЛАГОДАТЬ, МИР ТА МИЛІСТЬ ВІД ХРИСТА, ЩО ВОСКРЕС У СЛАВІ

Завершивши Великий піст, корисний для душі, і вшанувавши Страсті та Хрест Господній, ось ми стаємо сьогодні учасниками Його славного Воскресіння, осяяні святом і виголошуючи з невимовною радістю спасительне оголошення: «Христос Воскрес!»

Все, у що ми віримо, все, що ми любимо, і все, на що ми сподіваємось як православні християни, пов'язане з Пасхою, від якої все отримує свою яскравість, завдяки якій все тлумачиться і в якій все набуває свого справжнього значення. Воскресіння Христове – це відповідь Божественної любові на страждання та очікування людини, але також і на «тугу» творіння, що стогне разом з нами. У Воскресінні було розкрито значення слів «зробимо людину за нашим образом і подобою»¹ і «Бог побачив усе, що Він створив, і побачив, що воно дуже добре»².

Христос — «наша Пасха»³, «воскресіння всіх». Якщо падіння означало призупинення нашої подорожі до «божественної подоби», то у воскреслому Христі шлях до обоження через благодать знову відкритий для «Богом улюблених». Здійснюється «велике чудо», яке зцілює «велику рану» людини. На емблематичному зображенні Воскресіння в монастирі Хора, ми спостерігаємо Господа слави, який зійшов «до глибин пекла» і переміг силу смерті, щоб оживити із гробу, воскрешаючи із собою прабатьків людства, а в них – весь людський рід від початку до кінця, як наш визволитель від ворожого рабства.

У Воскресінні, життя у Христі виявляється звільненням та свободою. Бо «Христос визволив нас... для свободи»⁴. Змістом чи «етосом» такої свободи, яку тут слід пережити так, як належить Христу, перш ніж вона вдосконалиться в небесному Царстві, є любов, досвідчена квінтесенція «нового творіння». «Бо ви, браття, покликані на волю; але щоб ваша свобода не стала приводом догоджати плоті, а любов'ю служити один одному»⁵. Свобода віруючого, заснована на Хресті та Воскресінні Спасителя, – це подорож вгору та в

¹ Бут. 1:26.

² Бут. 1:31.

³ 1 Кор. 5:7.

⁴ Гал. 5:1.

⁵ Гал. 5:13.

сторону нашого ближнього; це «віра, що чинна любов'ю»⁶. Це вихід із «Єгипту рабства» та різноманітних відчужень, трансценденція замкнутого та зморщеного існування дарована Христом, надія на вічність, яка робить людину людиною.

Коли ми святкуємо Паску, ми визнаємо в Церкві, що Царство Боже «вже відкрито, але ще не здійснено»⁷. У світлі Воскресіння земні речі набувають нового значення, оскільки вони вже перетворені та переображені. Ніщо не «дається» просто. Все рухається до есхатологічної досконалості. Цей «нестримний порив» до Царства, який особливо переживається на євхаристійному зібранні, захищає Божий народ, з одного боку, від байдужості до історії та присутності зла в ній, а з іншого – від забуття Господніх слів, що «Моє Царство не від цього світу»⁸, що знаменує різницю між пришествям Царства «яке вже є» і «якого ще не має», згідно із влучним богословським виразом, котрий каже, що «Цар вже прийшов — це Господь Ісус, а Його Царство тільки має прийти»⁹.

Головною характеристикою даної Богом свободи віруючого є невпинний пульс воскресіння, пильність і динамізм цієї свободи. Його характер як дару благодаті не тільки не обмежує, але насправді виявляє нашу власну згоду на цей дар і зміцнює нашу подорож і наше поведіння до цієї нової свободи, яка також містить відновлення наших відчужених стосунків із творінням. Той, хто вільний у Христі, не потрапляє в «земні абсолюти», як «інші, що надії не мають»¹⁰. Нашою надією є Христос, існування здійснене у Христі, блиск і світлість вічності. Біологічні межі життя не визначають його істини. Смерть – це не кінець нашого існування. «Нехай ніхто не боїться смерті, бо звільнила нас смерть Спасителя. Приборкав її Той, Кого вона втримувала. Полонив пекло Той, Хто зійшов до пекла»¹¹. Свобода в Христі – це «інше творіння» людини¹², присмак і модель здійснення і повноти Божественної Ікономії, в «тепер і завжди» останнього дня, коли «благословенні від Отця» житимуть віч на віч з Христом, «бачачи Його і побачені Ним, коли вони насолоджуватимуться плодами нескінченної насолоди, що походить від Нього»¹³.

Свята Пасха – це не просто релігійне свято, хоча і найбільше свято для нас, православних. Кожна Божественна Літургія, кожна молитва і благання вірних, кожне свято і вшанування пам'яті святих і мучеників, вшанування священних ікон, «рясна радість» християн (2 Кор. 8:2), кожний акт жертвовної любові та братерства, витривалість смутки, надія яка ніколи не розчаровує людей Божих, являються святом свободи. Все це випромінюється пасхальним світлом і виділяє аромат Воскресіння.

⁶ Гал. 5:6.

⁷ Прот. Георгій Флоровський, *Біблія, Церква, Традиція* (англійською), Belmont MA: Nordland Publishing, 1972, с. 36.

⁸ Ін. 18:36.

⁹ Флоровський, там же, с. 72.

¹⁰ 1 Сол. 4:13.

¹¹ Слово огласительне Святого Отця нашого Іоанна Златоустого у святу і велику неділю Пасхи.

¹² Григорій Богослов, *Етичні поеми* 61.

¹³ Іоан Дамаскин, *Точний виклад Православної Віри*, IV, 27.

У цьому дусі, тоді, коли ми прославляємо Спасителя світу, Який смертю смерть подолав, ми передаємо святкові привітання всім вам — нашим найпочеснішим братам по всьому Господньому Володінню і нашим улюбленим чадам Матері-Церкви, оскільки, одним голосом і одним серцем, ми радісно благословляємо разом з вами Христа на віки.

Фанар, Свята Пасха 2021р.
+ Варфоломій Константинопольський,
Палкий молитвенник перед Богом за всіх вас.